

Tisková zpráva

Česká veřejnost o tzv. Islámském státu – prosinec 2016

- ⊙ O vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu se zajímá 56 % českých občanů.
- ⊙ Navzdory zaznamenanému poklesu zájmu o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem od března 2016 je tento stále relativně vysoký.
- ⊙ 91 % Čechů pokládá aktivity tzv. Islámského státu za hrozbu pro evropskou bezpečnost, 90 % je vnímá jako hrozbu pro mír ve světě a 76 % si myslí, že tzv. Islámský stát je i hrozbou pro bezpečnost České republiky.

Zpracoval:

Jan Červenka

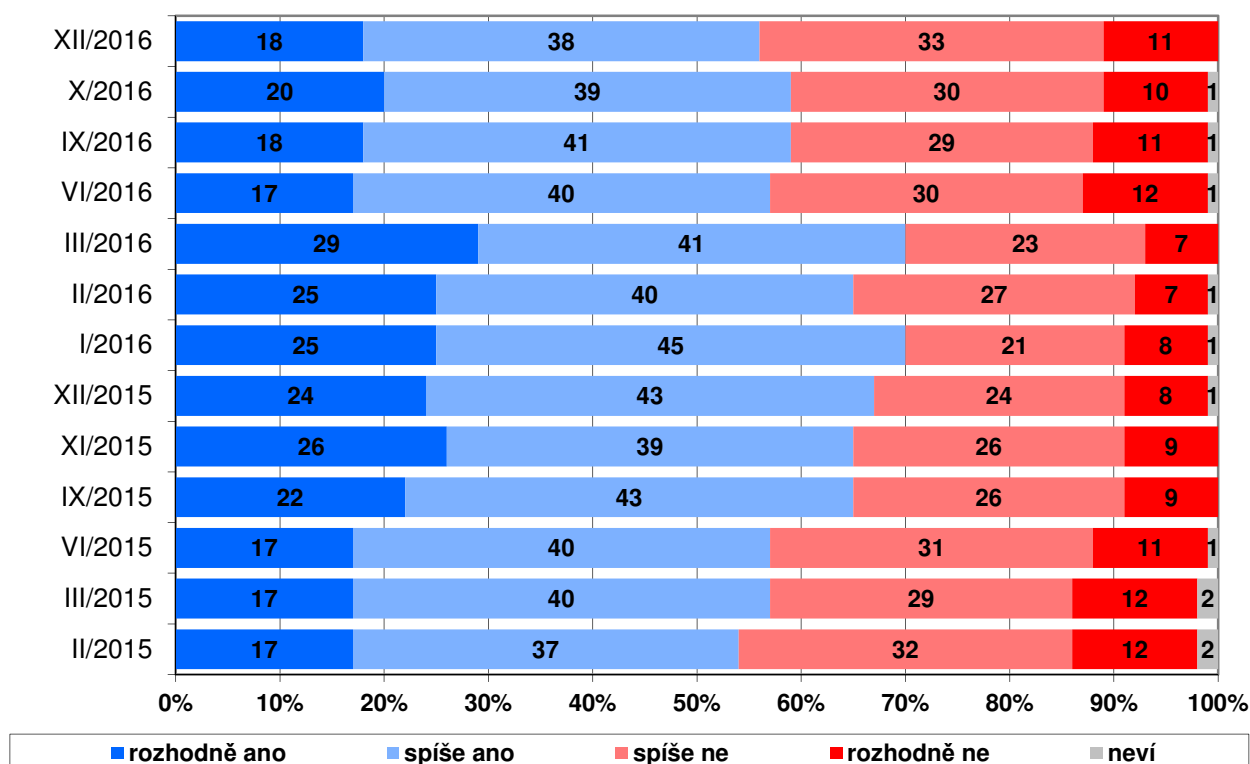
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V prosinci 2016 zařadilo Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., do svého pravidelného výzkumu několik otázek týkajících se tzv. Islámského státu. Konkrétně šetření zjišťovalo, zda se lidé zajímají o vývoj situace v souvislosti s jeho aktivitami a zda jej pokládají za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě. Analogické otázky byly v šetření položeny také v souvislosti s děním na Ukrajině a s vývojem situace okolo uprchlíků.

Graf 1: Zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu¹ (%)

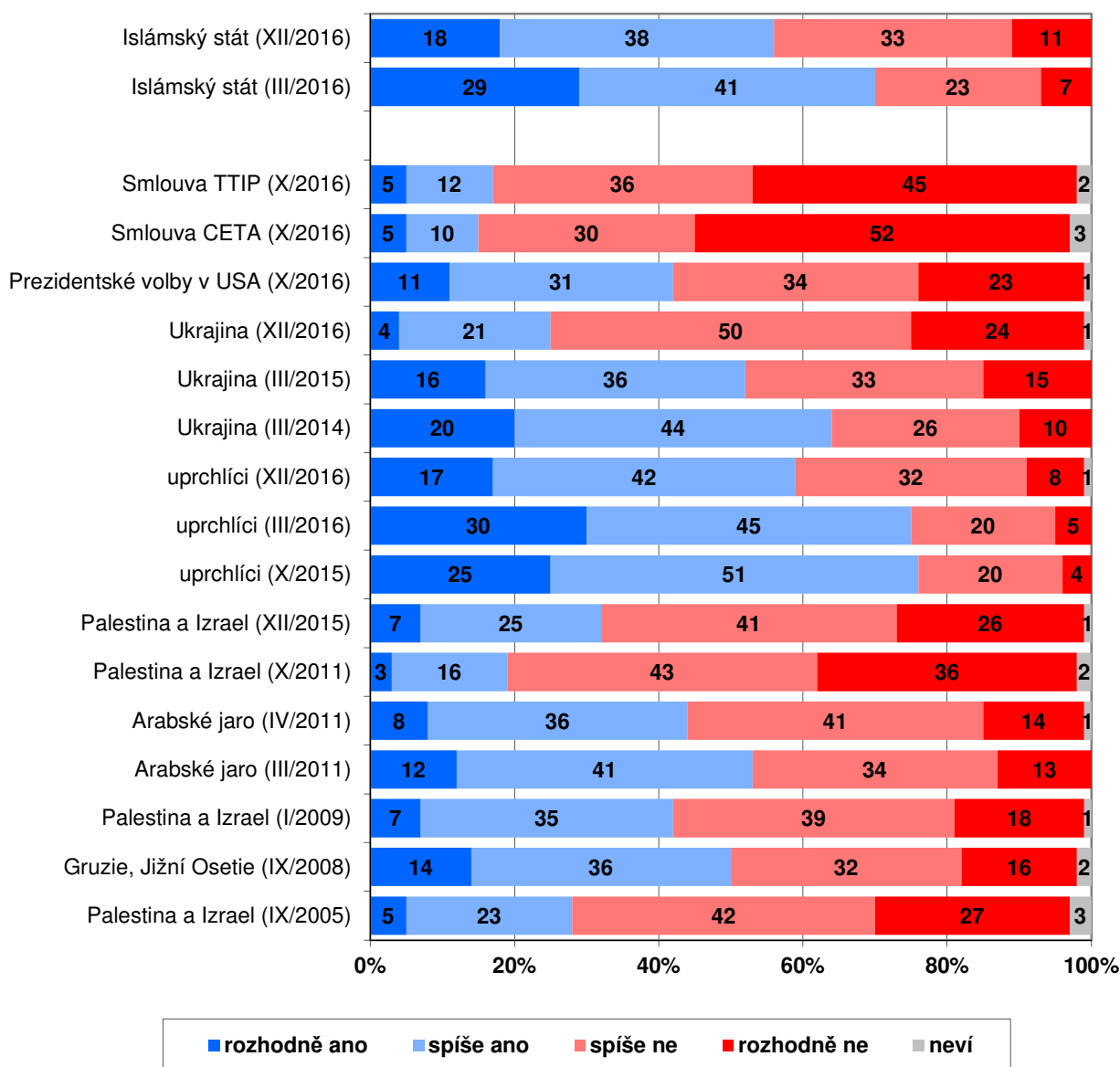
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 28. 11. – 12. 12. 2016, 1028 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Jak ukazují výsledky v grafu 1, o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem se v prosinci zajímala podle vlastního vyjádření zřetelně nadpoloviční většina (56 %) občanů ČR, když na položenou otázku 18 % dotázaných odpovědělo „rozhodně ano“ a dalších 38 % „spíše ano“. Více než dvě pětiny (44 %) dotázaných se naopak o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem nezajímaly, přičemž 33 % „spíše ne“ a 11 % „rozhodně ne“.

V porovnání s posledním srovnatelným výzkumem z října 2016, jak je patrné z údajů v grafu 1, o 4 procentní body vzrostl podíl těch, kdo se o vývoj situace okolo aktivit tzv. Islámského státu nezajímá. Zájem je přitom podstatně nižší (celkově o 14 procentních bodů) než v březnu 2016, kdy dosáhl svého dosavadního maxima, a to zejména v důsledku snížení podílu odpovědí „rozhodně ano“ (o 11 procentních bodů). Aktuální zájem v tomto směru se tak pohybuje na úrovni v prvního pololetí roku 2015.

Graf 2: Zájem o vývoj situace – srovnání různých vybraných událostí (%)

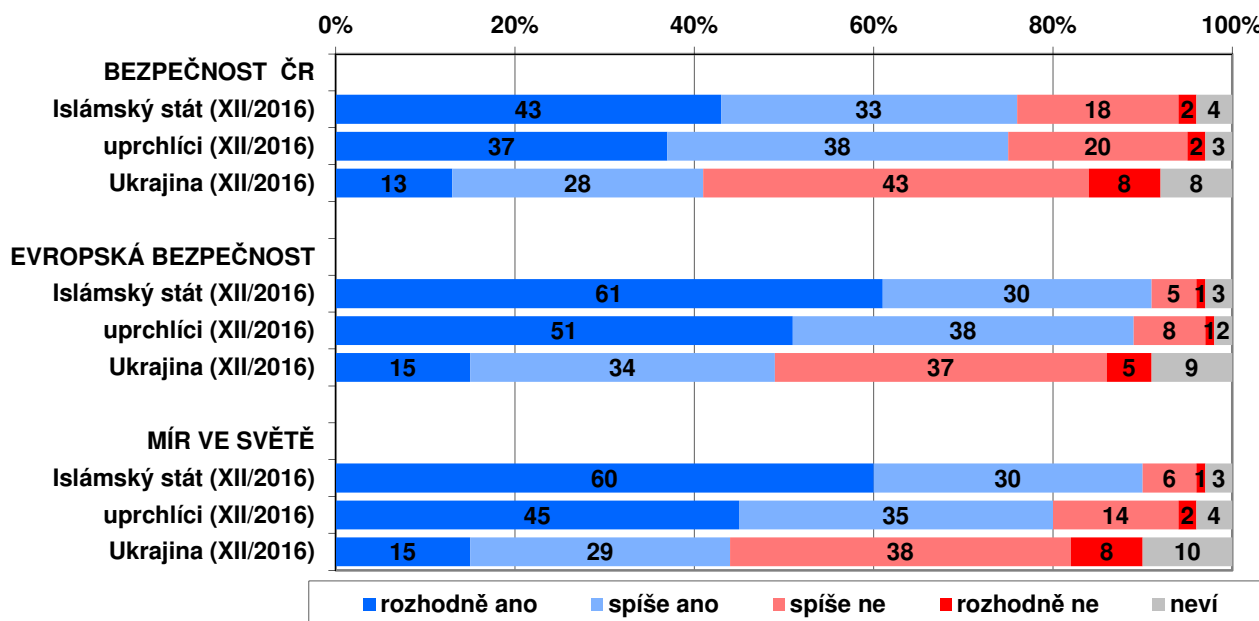

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Srovnáme-li zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu se zájmem o jiné události v mezinárodním kontextu, který ukazují údaje v grafu 2, můžeme konstatovat, že navzdory zaznamenanému poklesu zájmu o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem od března 2016 je tento stále relativně vysoký. Pouze zájem o situaci okolo uprchlíků je v současné době statisticky nevýznamně vyšší, přičemž v minulosti býval rozdíl ve prospěch situace okolo uprchlíků výraznější. Dění na Ukrajině ve svém maximu z března 2014 pak rovněž vykazovalo o něco vyšší úroveň deklarovaného zájmu ze strany české veřejnosti v porovnání se současným zájmem o vývoj aktivit v souvislosti s tzv. Islámským státem, v současnosti je ovšem projevuje zájem o dění na Ukrajině o 31 procentních bodů méně českých občanů než o aktivity tzv. islámského státu. Také na svém vrcholu byl zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu významně vyšší než maximální zájem o dění na Ukrajině a pouze vývoj situace okolo uprchlíků byl provázen srovnatelným, respektive ještě o málo vyšším zájmem.

Z podrobnější analýzy vyplývá, že více se o aktivity tzv. Islámského státu zajímají muži než ženy a zájem sílí s rostoucím věkem (nižší je u dotázaných do 29 let a zejména mezi teenagery), zvyšujícím se vzděláním a především s rostoucím zájmem o politiku obecně i konkrétně, pokud jde o různé mezinárodní události a problémy (uprchlíci, Ukrajina, prezidentské volby v USA). Vyšší zájem rovněž projevují lidé, kteří se politicky profilují jednoznačně levicově.

Graf 3: Hodnocení aktivit tzv. Islámského státu jako bezpečnostní hrozby a srovnání s dalšími událostmi (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost, 28. 11. – 12. 12. 2016, 1028 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Následující otázky zjišťovaly, zda lidé považují tzv. Islámský stát za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, evropskou bezpečnost a mír ve světě, přičemž výzkum zahrnoval analogické otázky v souvislosti s uprchlíky a s vývojem na Ukrajině. Z výsledků šetření vyplývá (viz graf 3), že velká většina české veřejnosti vnímá aktivity tzv. Islámského státu jako hrozbu, a to zejména pro evropskou bezpečnost (91 % celkem, v tom 61 % „rozhodně ano“) a mír ve světě (90 % celkem, v tom 60 % „rozhodně ano“), ale jen v o něco menší míře i pro bezpečnost České republiky (76 % celkem, v tom 43 % „rozhodně ano“). Ačkoli i v případě uprchlíků se velká většina dotázaných přiklání k tomu, že to je hrozbou pro evropskou bezpečnost (89 % celkem, v tom 51 % „rozhodně ano“) a zhruba čtyři pětiny vývoj situace okolo uprchlíků vidí i jako hrozbu pro mír ve světě (80 %, v tom 45 % „rozhodně ano“) a tři čtvrtiny pro

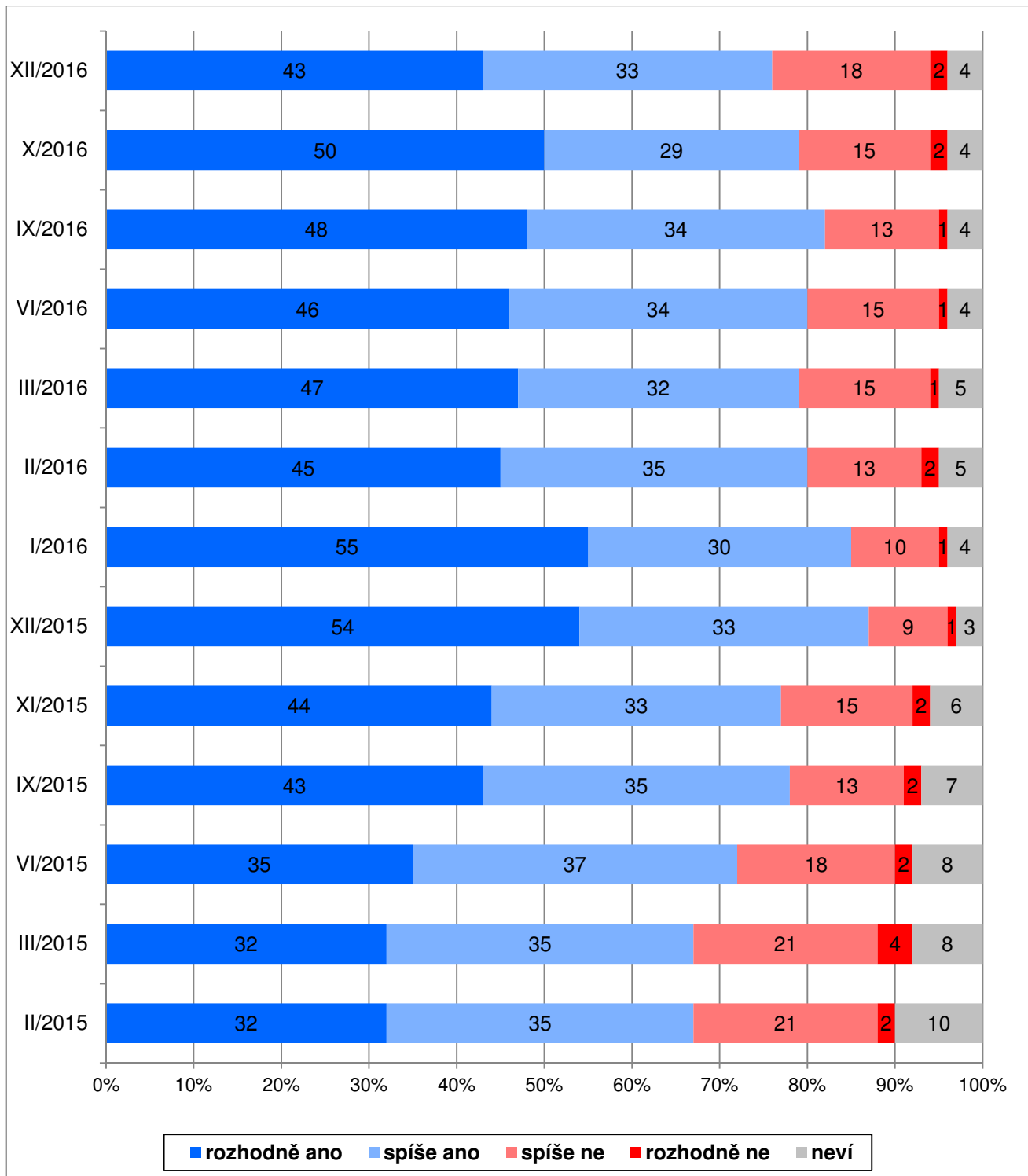
² Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vašeho názoru aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru aktuální situace okolo uprchlíků hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru situace na Ukrajině hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

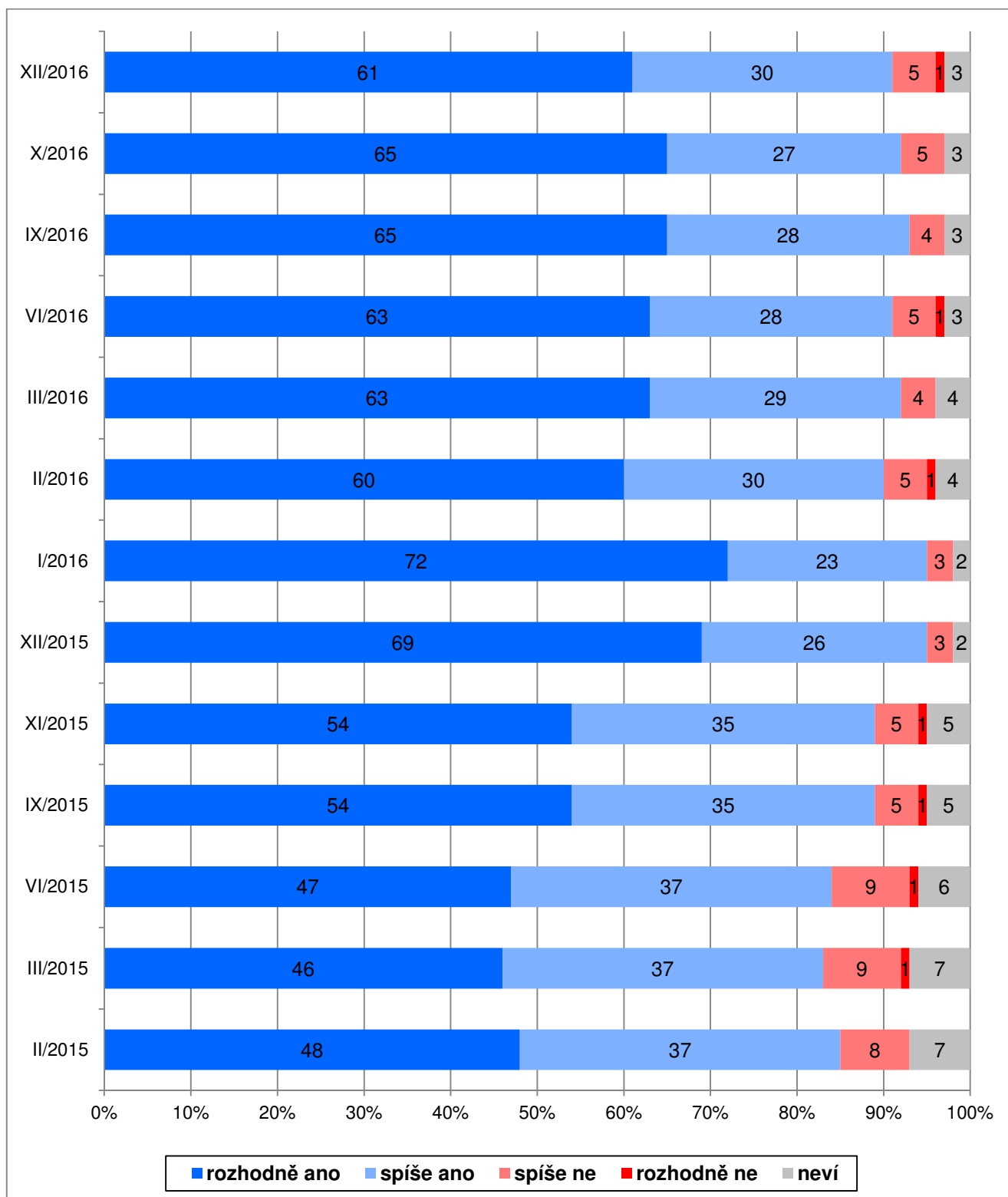
bezpečnost ČR (75 %, v tom 37 % „rozhodně ano“), v porovnání s tzv. Islámským státem je zde pocit hrozby poněkud méně intenzivní a hlavně u míru ve světě i méně častý. U situace na Ukrajině je vnímání hrozby ještě výrazně slabší.

Graf 4a: Jsou aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro bezpečnost ČR – srovnání v čase (%)

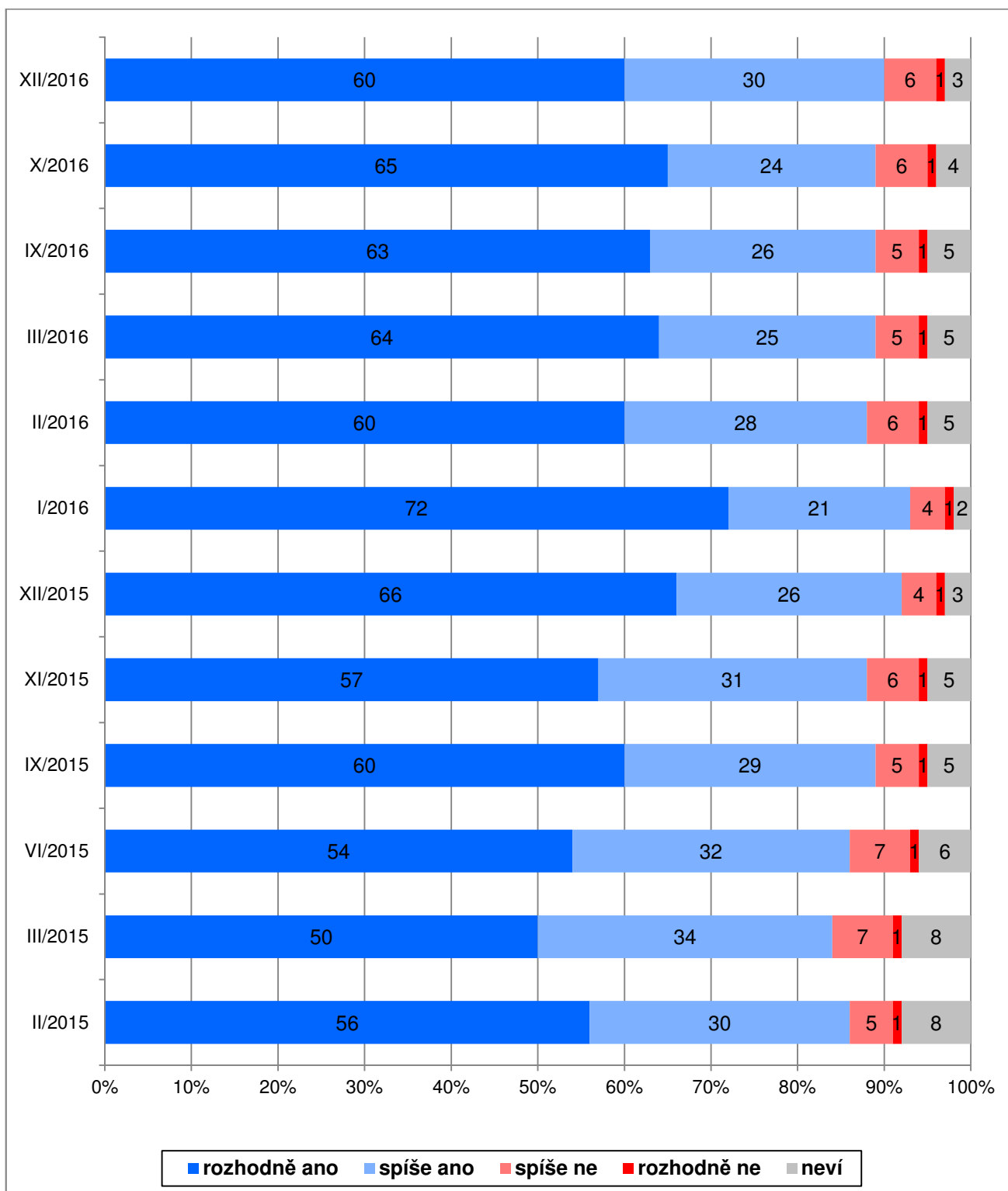
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4b: Jsou aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro evropskou bezpečnost – srovnání v čase (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4c: Jsou aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro mír ve světě – srovnání v čase (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak přitom vyplývá z údajů v grafech 4a, 4b a 4c, pohled na aktivity tzv. Islámského státu jako na hrozbu pro Českou republiku, pro evropskou bezpečnost nebo mír ve světě se od posledního šetření z října 2016 poněkud zmírnil, když ve všech zkoumaných rovinách statisticky významně poklesl podíl odpovědí „rozhodně ano“, mírně v případě

evropské bezpečnosti a míru ve světě, trochu více pak v případě bezpečnosti ČR. Ve všech třech rovinách se přitom pocit ohrožení v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu snížil a ubral na intenzitě v porovnání se svým vrcholem z konce roku 2015 a začátku roku 2016, i když nadále zůstává vysoký a relativně silnější než na začátku podobných měření v průběhu prvního pololetí roku 2015.

Podrobnější analýza postojů k otázce, zda tzv. Islámský stát je, či není hrozbou, ukázala, že lidé, kteří o téma projevují silný zájem, obecně tzv. Islámský stát silněji vnímají jako hrozbu. Pocit ohrožení v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu je o něco méně intenzivní mezi dotázanými ve věku 15 až 19 let, dotázaní s dobrou životní úrovní méně intenzivně vnímají tzv. Islámský stát jako hrozbu pro bezpečnost České republiky a evropskou bezpečnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>28. 11. - 12. 12. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1028</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>254</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm170124</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.194; PM.196</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. ledna 2017</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.